

PROFETEN FRÅN BISKOPSKULLA OCH HANS ÖDE

Av SVEN SJÖBERG

En av de märkligaste gestalterna i svensk emigrationshistoria är utan tvivel bondsonen Erik Jansson från Biskopskulla i Uppland. Det är i år hundra år sedan denne religiöse fanatiker och sektbildare bragtes om livet i en tingssal i staten Illinois i Nordamerika. En återblick på hans tragiska öde och på historien om den rörelse, som han skapade, bör kunna påräkna ett visst intresse.

Erik Jansson föddes 19 dec. 1808 i Landsberga by i Biskopskulla socken. Föräldrarna, bonden Jan Mattsson och hans hustru Sara Eriksdotter, härstammade från Torstuna men hade efter sitt giftermål 1802 köpt en liten gård i Landsberga. I äktenskapet föddes fyra söner, Johan, Erik, Petter och Karl samt dottern Anna Katarina.

Hela sin uppväxttid tillbringade Erik Jansson i hemmet, där han tidigt deltog i jordbruksarbetet. Vid ett tillfälle, då han på faderns uppmaning ridit i vall med en av gårdens hästar, kom denna i sken med påföljd att den unge ryttaren kastades i marken. Han erhöll därvid ett så svårt slag i huvudet, att han under flera veckor svävade mellan liv och död; efter tillfrisknandet besvärades han under många år av huvudvärk.

Den svåra olyckan verkade menligt på den unge pojken sinne. Han blev grubblande, drog sig undan från sina kamrater och betraktade sig som en ytterst olycklig varelse. En lugnare tid inträdde med hans första nattvardsgång, som ägde rum samma år han fyllde sjutton år. Han hade ett gott »läshuvud» och intresserade sig mycket för läsning. Eftersom böckerna i faderns lilla boksamling var av religiös karaktär, kom hans läsning att inrikta sig åt detta håll.

Men efter en tid upphörde han härmed och den gamla oron kom tillbaka. Erik Jansson försökte nu återvinna sin själsliga jäm-

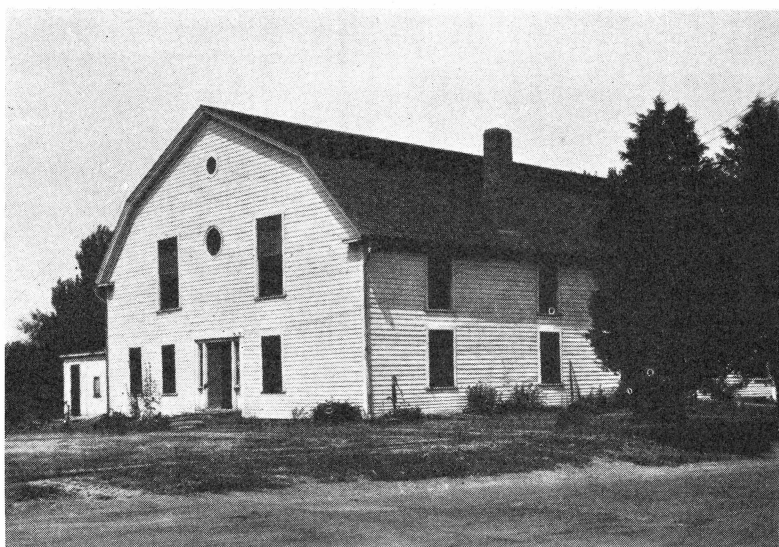

Bild 1. Den från år 1848 härstammande kyrkan i Erik Jansarnas koloni Bishop Hill, Illinois.

vikt genom att flitigt deltaga i ungdomens lekar och danstillställningar.

En sommardag år 1834 upplevde Erik Jansson sin egentliga omvändelse. Han arbetade då ute på åkern. Sedan länge hade han lidit av reumatisk värk, som han ådragit sig under hårt arbete i skog och mark. Plötsligt föll han till marken, svårt plågad av sin sjukdom. Han tyckte sig höra en röst, som sade: »Det står skrivet, att allt vad I bedjen i bönen, troende, det skall ske Eder, och allt är möjligt för honom, som tror, och när I ropen, skall jag svara Eder, säger Herren.» Erik Jansson bad sedan länge till Gud, och från den stunden försvann sjukdomen. Ingen kunde efter detta få honom att tvivla på, att han blivit botad på ett övernaturligt sätt. Och den Gud, som befriat honom från det kroppsliga lidandet, skulle även rå om hans själ. Följande dag började Erik Jansson predika för folket i hembygden.

Några år senare gifte han sig med en piga, som visat stort intresse för hans förkunnelse. Hans föräldrar, som motsatt sig giftermålet, lämnade de unga makarna blott en ringa hjälp till bosättningen. Därför kom också den första tiden i äktenskapet att präglas av hårt arbete och svåra ekonomiska bekymmer. Efter några år köpte

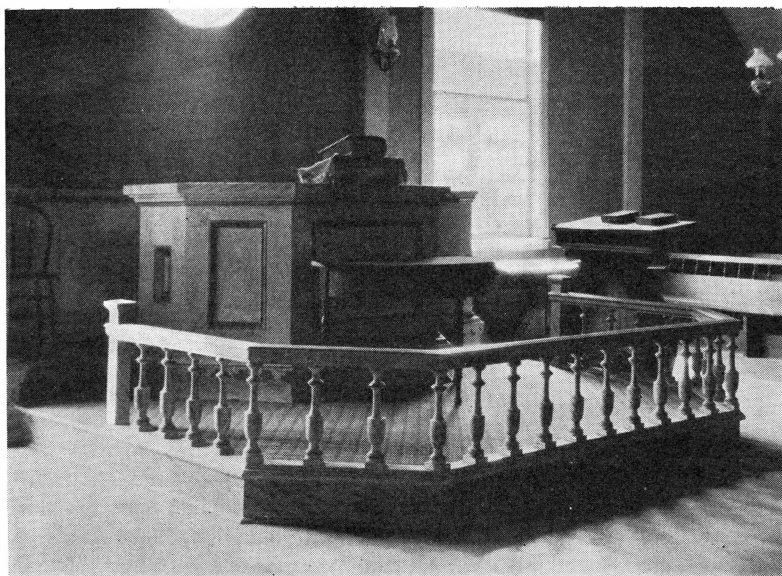

Bild 2. Del av kyrksalen med dess enkla altare i kyrkans övre våning.

de sig ett litet jordbruk i Lötorp i Österunda socken, där Erik Jansson gjorde sig känd som en driftig jordbrukare. De stunder han var fri från jordbruksarbetet, utnyttjade han till flitigt studium av bibeln.

Vid oktobermarknaden 1840 gjorde Erik Jansson ett besök i Uppsala. Denna resa kom att bli av stor betydelse för hans senare utveckling. Det »ogudaktiga liv, som fördes av de marknadsbesökande» kom att göra ett starkt intryck på honom, och han trodde sig hädanefter vara kallad till att predika bättring för folket. Efter hemkomsten rådgjorde han med sin själasörjare v. komminister J. J. Risberg, som uppmanade honom att offentligt förkunna ordet. Han började nu uppträda på läsaremötena i Österunda. Hans lätt-
het att uttrycka sig och hans livliga och medryckande föredrag rönt stort bifall, något som var ägnat att väcka till liv och underblåsa det högmod och den självklokhets, som slumrade på djupet av hans själ. Ivrigt studerade han uppbyggelseböcker av Luther och Arndt m. fl., men fann snart att de i många punkter icke överensstämde med bibeln. Så småningom började nu Erik Jansson i sina predikningar göra avvikelser från kyrkans lära och framhåll, att en kristen skulle vara ren och fullkomlig. Vidare betonade han,

att han själv var »sänd av Gud att predika i Kristi stad och tala till folket: låten försona Eder med Gud».

Några anhängare vann han dock icke i Österunda. De gamla »läsarna» förstod honom inte. De ställde sig avvisande till hans tolkning av bibeln; Erik Jansson måste se sig om efter ett annat verksamhetsfält. Det blev i första hand Hälsingland, där en religiös väckelse börjat bryta fram. För att ha något rent jordiskt att syssla med under sina predikoresor i landskapet valde Jansson att bli vetemjölsförsäljare. I Alfta sammanträffade han med några »läsare», som snart i Erik Jansson såg den store profet, som skulle rädda världen undan syndens makt.

Ryktena om Erik Janssons verksamhet spred sig snabbt över Hälsingland. Något tilldragande i yttre avseende fanns inte hos honom. Han var av medellängd, hade magert ansikte, ljusbrunt hår och hade i såväl över- som underkäken »två framstående breda tänder». Men med sin dialektiska förmåga drog han mycket folk till mötena och vann många anhängare. Sedan han med sin familj våren 1844 bosatt sig i Forssa, slöto sig hans lärjungar närmare samman och bildade ett formligt parti, de s. k. *Erik Jansarna*.

Med klokhet och försiktighet skilde Jansson sina anhängare från de egentliga »läsarna». De »troгна», som han kallade sin skara, kunde inte synda mer, »emedan Kristus borttagit deras synd». Erik Jansson började nu öppet benämna sig själv som en profet, sänd av Gud till att predika Ordet. Han var »det största ljuset sedan apostlarnas tider, återställaren av den rena läran».

Samtidigt som han betonade sin egen uppgift i världen, uttalade han sin förkastelsedom över flera av kyrkans stora män. Han förbjöd sina anhängare att besöka kyrkans gudstjänster och höll istället på samma klockslag möten för sina »troгна». För att göra separatismen fullständig lät han påbjuda, att de gamla uppbyggnadsförfattarnas skrifter skulle brännas. Den första bokbränningen ägde rum 11 juni 1844 i byn Tranberg i Alfta socken. Erik Jansarna förde med sig psalmböcker, postillor och bönböcker, som de kastade på bokbålet ute på gårdsplanen. Liknande bokbränningar förekommo senare även på andra platser i Hälsingland. Därmed började också ett nytt skede i Erik Jansarnas historia. Myndigheterna sökte nu komma till tals med den underliga profeten och häktningsorder utfärdades mot honom. Efter ett dramatiskt uppträde mellan å ena sidan kronobetjäningen, omfattande ett 40-tal man, och de »troгна», fängslades profeten 30 juni 1844 och sändes till Västerås för att inför domkapitlet svara för sina handlingar. Här försvarade han sig framgångsrikt med ord ur bibeln och undvek sorgfälligt att lämna någon redogörelse för sin lära. Erik Jansson blev frikänd.

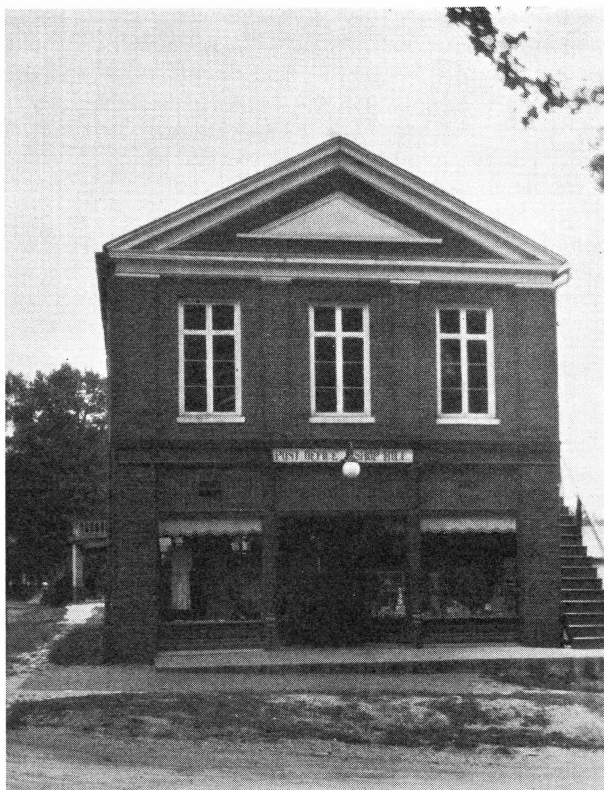

Bild 3. Postkontoret. Nuvarande föreståndare mrs Evelyn S. Craig är dotterdotter till Bishop Hills förstfödda, Mary Malmgren Olson.

Nya bokbränningar föranledde emellertid åklagarmyndigheten att återigen ingripa och nu följde för »profeten» fängelsevistelser slag i slag.

Den förföljelse och det motstånd, som mötte Erik Jansson, verkade icke hämmande på hans förkunnelse. Sina möten tvingades han nu att hålla om nätterna för att undgå myndigheternas upptäckt. Hösten 1845 blev Erik Jansson ånyo fängslad och förd med fångtransport söderut. I ett obehagat ögonblick lyckades han emellertid rymma från fångvaktaren och tog sig sedan förklädd till kvinna genom de milsvida skogarna fram till Voxna bruk i Hälsingland, där han för en tid fick fristad hos en av sina anhängare.

Många nätter förkunnade han här sin lära för en liten troende skara, tills slutligen en natt gården omringades av kronolänsman- nen och hans medhjälpare. Profetens utsikter till räddning syntes mycket små, då sonen i gården erbjöd sig att bege sig ut i natt- mörkret för att vilseleda förföljarna. Medan denne sprang mot skogsbrynet med kulorna vinande om sig, hann Erik Jansson gömma sig i den källare under golvet, som iordningställt för hans räkning. Följande natt lämnade Erik Jansson Voxna och begav sig till Ma- lung, där han höll en serie möten. Snart hade han också här vunnit en skara hängivna bekännare, mest yngre män och kvinnor.

Vid ett studium av grunddragen i den lära, som nu började skön- jas i Erik Janssons förkunnelse, finner man, att han i en del av- seenden godtog den svenska kyrkans dogmatik. Han avvek likväl i många punkter och då framförallt i fråga om arvsynen och natt- varden. Det centrala i Erik Janssons lära var, som ovan fram- hållits, »de troendes» frihet från synd och tron på hans egen gu- domliga kallelse. Han trodde på en plötslig omvändelse och häv- dade, att i samma ögonblick människan fick den rätta tron blev hon också helgad och fullkomnad, så att hon hädanefter icke kunde synda mer. Erik Jansson förkunnade, att i det hjärta, där Kristus levde, kunde icke synden bo. Som en följd av detta firade Erik Jansarna nattvarden blott som en åminnelsehögtid och icke för att genom den få syndernas förlåtelse.

Det evangeliska ljus, som kom till världen genom Jesus och hans lärjungar, hade förmörkats efter deras bortgång. Orsaken härtill hade varit det skydd, som de kristna sökt hos den världsliga mak- ten, särskilt under Konstantin den stores tid. Jesus hade emellertid sagt, förkunnade Erik Jansson, att han icke hade kommit »att stifta frid utan att blodet skulle fortfara att strömma för sanningens skull». Genom kyrkans beroende av denna världens furstar hade därför det andliga mörkret kommit, och det skingrades först under 1840-talet med Erik Janssons framträdande. De kyrkans män, som uppträtt som lärare och förkunnare under denna mörka tid, hade varit djävulens tjänare. Dit räknades i främsta rummet Martin Luther. Erik Jansson kom därigenom att bli den förste och ende, som förkunnade skriften rent och klart sedan apostlarnas dagar. Genom Erik Jansson talade Guds ande och därav följde, att allt vad han förkunnade var Guds ord. Framgångarna i predikoverksam- heten ökade blott hans tillförsikt och medförde, att han slutligen ansåg sig stå i Kristi ställe. Frälsning kunde därför endast erhållas genom Erik Jansson, som »skulle äras som Jesus själv».

Det svåra motståndet från myndigheternas sida väckte tidigt till liv planerna på emigration till Nordamerika. En bonde från Söder-

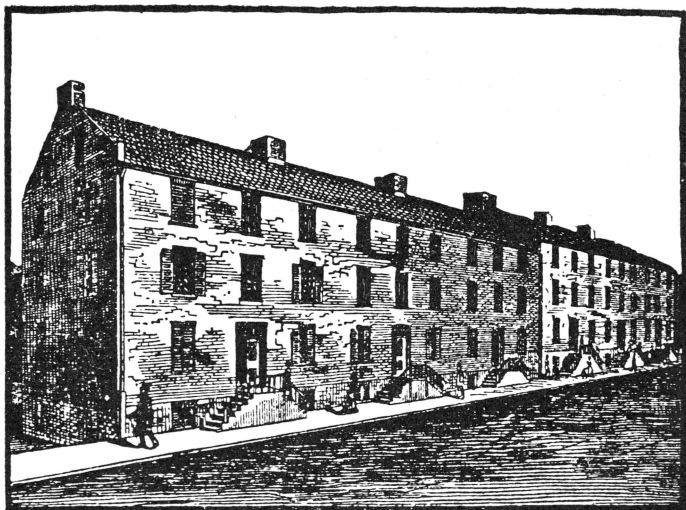

Bild 4. Ett av de gamla kolonihusen i Bishop Hill.

ala for på uppdrag av Erik Jansson över till landet i väster för att undersöka möjligheterna för en utvandring. Denne reste genom Illinois, Wisconsin och Minnesota, områden som då ännu betraktades som yttersta västern. I staten Illinois fann den utsände ett lämpligt område för bosättning.

De goda meddelanden, som inlöpte från rapportören, övertygade Erik Jansson om att en emigration borde ske. I sin förkunnelse började han nu också agitera för en utvandring till Amerika. Han profeterade för sina åhörare om de ohyggliga straffdomar, som skulle drabba det otacksamma och ohörsamma fosterlandet, där det snart icke skulle växa ett grönt strå. Amerika var däremot det förlovade landet, ett nytt Eden, »där man skulle få äta fikon, vetebröd och fläsk, ty svin finnes där i sådant övermått, att man blott behöver skjuta, slakta och äta». Ingen behövde oroa sig över sin oförmåga att tala det främmande språket, förklarade Erik Jansson, »ty vid framkomsten skulle det varda dem givet att tala med tungomål».

Sedan ett nytt brev från den utsände meddelat, att han inköpt ett jordområde i staden Illinois, omkring 30 svenska mil från Chicago, började man planera för utvandringen. Tillsammans med några utvalda lärjungar uppgjorde Erik Jansson en noggrann färdplan för sina anhängare och anvisade dem till och med hur de skulle förfara med sina ägodelar. Bönderna sålde sina gårdar,

Bild 5. Skolan i Bishop Hill, fortfarande i bruk.

andra läto sina ägodelar gå under klubban. Pengarna överlämnades till den gemensamma kassan.

Redan våren 1846 stodo de första utvandrarna resfärdiga. Fartyg, som anlöpte Gävle, Stockholm och Bergen, förde dem över Atlanten. Profeten själv, efterspanad av polisen, höll sig dold i en stuga i Älvdalen, tills han några dagar innan fartyget lämnade Bergen sökte sig genom skogarna och över fjällen ner till den norska västkusthamnen. Det berättas, att i det rum, där han låg sista natten i Sverige, vågade sedan ingen sova. Före sin avresa skrev profeten en avskedspsalm, som sjöngs av hans »trogna», då de lämnade det »fattiga och otacksamma fosterlandet»:

»Adjö, allt folk i detta land,
Som snart sin straffdom finner;
Jag leds härut vid Herrans hand;
hans kärlek i mig brinner;
Och Sverige önskar jag den lön,
Som Guds rättvisa giver;
Och Gud han hörer visst min bön,
Jag fast vid löftet bliver.»

Bild 6. Hotellet, Bishop Hill, med en stor balsal i hela tredje våningen.

Många tragedier utspelades i de dala- och hälsingehem, där man hade nära och kära, som följde Erik Jansson västerut. I flera hem lämnades de gamla kvar att ensamma sköta gården. Det var i de dagarna som en hälsingebonde återvände hem från vinterarbetet i storskogen. Han möttes av budet att hans hustru under hans bortovaro farit med Erik Jansarnas båt till Stockholm för vidarebefordran till Amerika. Helt hastigt beslöt den unge bonden att fara ner till Stockholm och där söka övertala hustrun att stanna. I en granngård fick han låna ett par utvilade hästar och så bar det iväg. Vid framkomsten till Stockholm nåddes han av glädjebudet, att Erik Jansarna ännu inte gått ombord. Efter mycket sökande fann han sin hustru på ett hotell i Gamla stan. Han gick fram till henne, där hon satt vid ett bord i rummet, och frågade: »Vill du följa med hem, Brita?» — »Ja», svarade hon och steg upp. Så for de båda makarna åter till Hälsingland. Varken under resan eller efter hemkomsten, fastän de fingo leva länge tillsammans, yttrades ett ord om hustru Britas planerade amerikaresa.

Svåra prövningar väntade resenärerna under överresan. De flesta voro föga sjövana; sjukdomar, främst skörbjugg och kolera, krävde många dödsoffer. Man hade väl väntat att Erik Jansson i denna

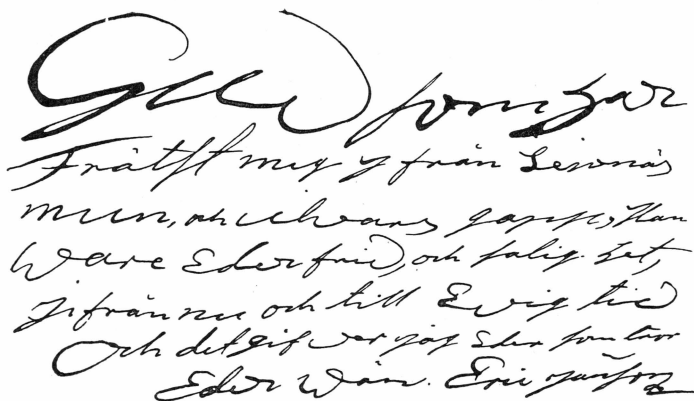
situation skulle ha sagt några tröstens ord till de betryckta. Men därav blev intet. Istället förkunnade han att de som trodde blevo botade, medan de tvivlande icke voro värda att få fortsätta jordiska liv. Med Erik Janssons fartyg reste också en kvinna från Dalarna med sin son; denne insjuknade av strapatserna och dog. Vid jordfästningen uppe på däck förklarade profeten för den sörjande modern, att om hon blott haft »tillräckligt stark tro, hade hon kunnat uppväcka sonen från de döda».

Under åren 1846—1850 emigrerade 1 500 Erik Jansare från Sverige till Nordamerika. Av dessa dogo 170 under överresan och fingo sitt sista vilorum i Atlanten. Då skeppet *Vilhelmina* i september 1846 anlände till New York, hade 22 barn dött under överfarten. En obeskrivlig tragedi utspelades också, då ett av sektens fartyg sjönk med man och allt nära den amerikanska ostkusten.

För dem, som efter veckolånga strapatsar till sjöss äntligen kunde känna fast mark under fötterna, återstodo ännu många mödosamma dagar. Över de stora sjöarna gick färden vidare till Chicago. Härifrån hade emigranterna att tillryggalägga en sträcka om 30 svenska mil, innan de nådde slutmålet för resan.

Till sin stora besvikelse funno de nu, att trakten långt ifrån motsvarade de högt spända förväntningarna och föga erinrade om hembygden. Men utvandrarerna förlorade inte modet. Med friska krafter igångsatte de timmeravverkningen i de långt från kolonien belägna skogsmarkerna. Under stora svårigheter hemforslades timret för att i första hand användas vid kyrkbygget. Vid midsommartiden 1848 stod kyrkan färdig att invigas. I den övre våningen var en stor kyrksal, där gudstjänst hölls tre gånger om dagen under de första åren. Ävenså uppfördes en byggnad med ett stort gemensamt kök och en matsal, där man hade gemensam matbespisning för 700 personer. Flera stora bostadsbaracker, olika för män och kvinnor, byggdes. Platsen gav man namnet *Bishop Hill* efter mästartens födelsebygd. Här organiserades nu ett kommunistiskt samhälle, vars ändamål var att tillgodose medlemmarnas alla materiella och andliga behov. Man inrättade en skola, där undervisning meddelades av en vald skollärare. Flera av kolonins medlemmar kunde varken läsa eller skriva, varför de fingo besöka skolan de dagar, då väderleken icke tillät utomhusarbete. År 1847 tillkom en engelsk småbarnsskola med en mrs Pollock som lärarinna. Hon blev sedermera Erik Janssons andra hustru. Under den första tiden hölls skola i kyrksalen, sedermera uppfördes en särskild skolbyggnad.

Det var många svårigheter som mötte pionjärerna. Redan året efter kyrkans invigning härjade koleran i kolonin, varvid 104 av

Gud som har
Frälst mig ifrån Lejonäs
mun, och ulvars gapp, Han
Ware Eder frid, och salig het,
Ifrån nu och till Ewig tid
Och det gifver jag Eder som tror
Eder wän. Eric Jansson

Bild 7. Prov på Erik Janssons skrivstil. »Gud som har Frälst mig ifrån Lejonäs mun, och ulvars gapp, Han ware Eder frid, och salighet, ifrån nu och till Ewig tid Och det gifver jag Eder som tror, Eder wän Eric Janson.»

de kvarvarande 500 nybyggarna borttrycktes. Den stora dödligheten berodde i hög grad på att Erik Jansson, som med magisk kraft härskade över sina anhängare, förbjöd dem att söka läkare. En annan orsak var, att man bodde ända upp till 20 personer i samma rum. Själv flydde mästaren undan farsoten, men måste återvända för att förhindra uppror inom kolonin. Hans hustru dog i sjukdomen. Men »på det Israel måtte räddas» ville han genast »förskaffa det en ny andlig moder». En av kvinnorna inom nybygget skulle därom erhålla uppenbarelse. Det inträffade emellertid, att två kvinnor fingo uppenbarelsen samtidigt, så profeten hade bara att välja.

När den religiösa glöden mattades inom kolonin, kommo de ekonomiska intressena i förgrunden. Erik Jansson visade sig icke vara någon god ekonom. Genom hans okloka hushållning åsamkades kolonin en skuld på 11 000 dollars. Det var en stor summa, som de fattiga utvandrarne icke ansågo sig ha möjlighet att återbetala. Några unga män erbjödo sig då att fara till Kalifornien för att på de nyupptäckta guldfälten söka efter den ädla metallen och därigenom rädda situationen.

Livet i Bishop Hill kom att bli mer mödosamt och bekymmersfullt än det varit hemma i Sverige. Över alla kolonisterna styrde Erik Jansson med despotisk makt. Han var profet och präst men också administrator och arbetsledare. Snart uppstod därför missnöje inom den nya brödraförsamlingen och profeten började för en del av sina anhängare framstå som en bedragare. I ett amerikabrev till en person i Arbrå daterat 12 jan. 1850 läses bl. a. följande: »Jag

har icke avsänt något brev till min födelsebygd, sedan jag kom till Amerika. Jag ville ej skriva förrän vi med Guds bistånd fått eget hus. Vi kom till Bishop Hill 1846; men var där blott fyra dagar, Erik Jansson är icke nu, vad han var i Sverige. Han är en bedragare, men som ännu håller flera hundraden i sina bojer, både andligen och lekamligen.»

Profetens godtyckliga och egenmäktiga styrelse blev till sist hans egen olycka. Bland de medlemmar av kolonin, som lämnade Bishop Hill, befann sig en f. d. sergeant Root, som var gift med en kusin till Erik Jansson. Några vänligare känslor hyste profeten hädanefter icke för avfällingen Root utan sökte på allt sätt skapa svårigheter för honom. Han nådde också sina avsikter. Sålunda lyckades han övertala Roots hustru att stanna kvar i kolonin. Två gånger sökte Root återfå henne och deras barn, men profeten gäckade hans planer. Till slut vände sig den förtvivlade familjefadern till en domstol, som gav honom rättvisa. För att nu för alltid undkomma Erik Janssons suggestiva makt över hustrun, bosatte sig familjen i Chicago. Men det visade sig snart, att man inte heller här var tillräckligt fredad. Då Root vid ett tillfälle var bortrest, infunno sig i familjens bostad några män från Bishop Hill och uppmanade hustrun att följa med dem till kolonin. Hon lät sig övertalas. Här vistades hon sedan utan att någonsin mer återse sin man. Några planer på att återvända till sin make vågade hon ej heller hysa, då Erik Jansson hotfullt dekreterade att var och en som lämnade kolonin tillhörde de fördömda.

När Root fick kännedom om detta blev han grubblande och hans hat till profeten växte allt starkare. Till sist infann han sig vid en rättegång, där han visste att Erik Jansson skulle vara närvarande. Innan någon hann hindra Root hade han med en revolver skjutit ned sin motståndare. Denne sjönk död ner mitt i salen.

Händelsen väckte förstämning och upphetsning bland kolonisterna. Man väntade först att den mördade skulle uppstå från de döda eller att något annat under skulle ske. Men ingenting inträffade. Så fick man då begrava sin mästare på kyrkogården i Bishop Hill. Här erhöll han sitt sista vilorum vid sidan av så många andra utvandrare från det avlägsna Norden. På hans grav reste hans »trogna» en minnessten, som bär följande inskrift: »Eric Janson grundare av staden Bishop Hill, född i Biskopskulla. Sverige. Dec. 19. 1808; Mördad Maj 13. 1850.»

Trots katastrofen 1850 gick det framåt för kolonin under de närmaste fem åren. År 1853 övertogo sju förtroendemän ledningen av såväl dess affärer som dess inre angelägenheter. Några år senare nödgades man dock överge de kommunistiska idéerna och all egen-

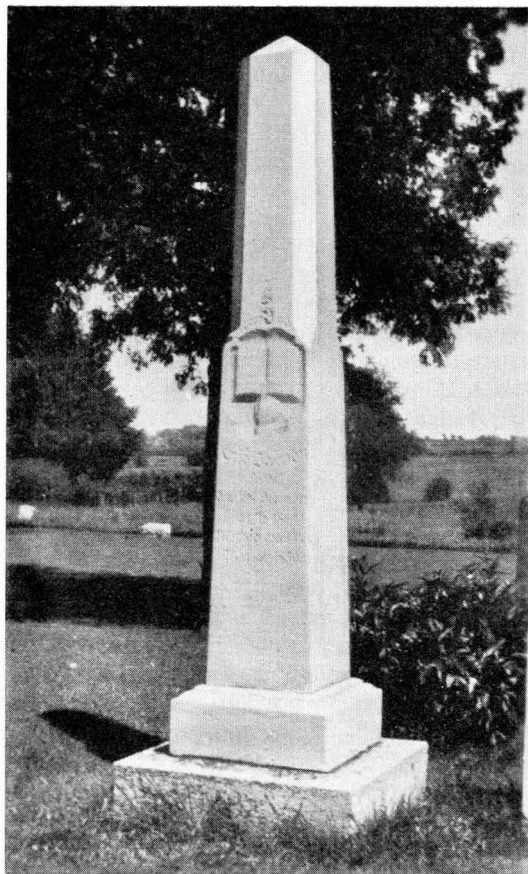

Bild 8. Erik Janssons gravsten med texten: »Eric Janson grundare av staden Bishop Hill född i Biskopskulla. Sverige. Dec. 19. 1808; Mördad Maj 13, 1850».

dom med jord och hus skiftades mellan medlemmarna. De kvarvarande i Bishop Hill skapade istället ett nytt samhälle, som utvecklades efter andra och friare principer.

Det svenska nybygget i Illinois i Nordamerika blev inte det Nya Jerusalem, som Erik Jansarna och deras profet drömde om. Men som odlare av Amerikas jord har de likväl gjort en insats.

Vid egendomsdelningen år 1860, då även den av Erik Jansson grundade församlingen upplöstes, erhöilo de av kolonins medlem-

mar, som voro öfver 35 år, 18 tunnland jord och 1,5 tunnland skog, medan de yngre tilldelades en mindre andel, dock ej understigande 6,5 tunnland. Jordbruket gav inom detta bördiga område goda skördar, och man syntes gå en lycklig framtid tillmötes. Emellertid hade sjuannarådet genom vidlyftiga spekulationer förorsakat kolonin en stor skuld, som vållade nybyggarna svåra bekymmer. En rättegång väcktes så småningom mot rådet och de domstolsförhandlingar som följde varade i fem år, varefter ytterligare lika lång tid förflöt, innan domen föll. Då hade många kolonister redan flyttat från Bishop Hill och sökt sig till andra trakter.

Ett försök av en av de forna ledarna inom kolonin att på nytt vinna anhängare för Erik Janssons lära misslyckades. Istället vunno sjundedagsadventisterna proselyter och en församling om 150 medlemmar bildades. Många av nybyggarna anslöto sig till metodisterna, en del blevo swedenborgare, medan andra återigen togo avstånd från alla de sekter, som här börjat sin verksamhet. Bland kolonisterna funnos många, som lång tid efteråt högt aktade Erik Janssons minne och även kunde tala om den gamla goda tiden, då »han levde».

Vid kolonins 50-årsjubileum voro av de forna kolonisterna 15 män och 25 kvinnor ännu i livet. I våra dagar finnas naturligtvis ingen av dessa pionjärer kvar. Men alltjämt bo omkring 300 personer i Bishop Hill, av vilka många härstamma från de Erik Janssare, som för hundra år sedan utvandrade dit. Folkminskningen på 1860-talet gjorde också att bostads- och förrådshus efter denna tid mer än väl räckte till, varför nya sådana i liten utsträckning behövde uppföras. Detta har också medfört att de flesta byggnaderna från kolonitiden ännu stå kvar, erinrande om det »kommunistiska» samhälle, som tog form under Erik Janssons ledning.

Bilderna ha benäget ställts till förfogande av författaren fil. lic. Albin Widén.